

Året Var

DHF:s FÖRTECKNING ÖVER ÅRTAL I DALARÖS HISTORIA har tagits fram med hjälp av uppgifter tagna ur litteratur som berör Dalarö, sökning via Internet och med hjälp av boende på Dalarö.

**Detta är en fördjupning
av händelsen år**

se nästa sida

1467.

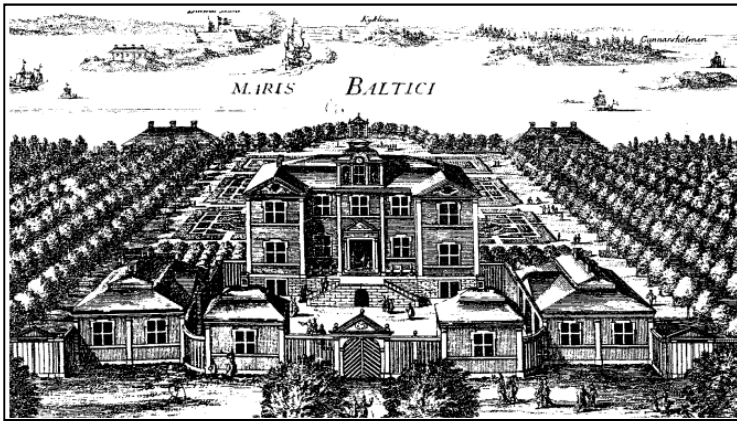
Släkten Tott övertar Sandemar. Släkten Tott (Thott) var Skånes äldsta och mest ansedda adelssläkt, av köpebrevet framgår, att mer än hälften av de egendomar den Tyska Orden då ägde, låg i Österhaninge. De omfattade bl. a. Årsta och delar av Vendelsö, Sandemar och Gålö.

År 1467 köpte Erik Axel Axelsson (Tott) Tyska Ordens egendomar i Sverige, däribland Årsta slott. Han köper även Sandemar, som från början var en liten egendom (gård). Egendomen omfattar då 4 örtugland* = c:a 2 hektar (ett område stort som 4 fotbollsplaner).

E. A. (Tott) var född cirka 1415 i Danmark, död 1481 på Viborgs slott i Viborg, han var svensk riksföreståndare samt riksråd. Han var son till Axel Pedersson (Tott) och Ingeborg Ivarsdotter.

E. A. (Tott) kom som ung till Sverige och hamnade i kung Karl Knutssons (Bonde) tjänst som riksråd 1449 och fick 1450 Åbo län som förläning, men kort därefter i stället Nyköpings län.

Byggnation av Sandemars slott påbörjades betydligt senare, troligen i början av 1680-talet. Man har hittat en notering med krita på en av stockarna att slottet stod färdigt 1693. Byggherre till Sandemars slott var greve Gabriel Falk Enberg (1643 – 1714).

Dagens Sandemar stämmer väl överens med Erik Dahlberghs bild från sent 1700-tal över den ståtliga anläggningen.

* Örtugland var en ytenhet för taxering av jordegendomar under medeltiden. I de gamla åkerbruksbygderna baserades taxeringen på åkerarealen.

Erik Axel Axelsson (Tott)

År	Titel/händelse
1441	Blev riddare
1449	Blev svenskt riksråd
1450	Fick Åbo län i Finland som förläning
1451-1470	Bytte Åbo län i Finland mot Nyköpings län i Södermanland
1452	Fru Bengta Mattsdotter (Lillie) dör
1457	Sveriges riksföreståndare (mars-juni)
1457	Blev hovmästare
1457	Erhöll Viborgs län i Finland
1462	Erhöll Tavastehus län i Finland
1466-1467	Sveriges riksföreståndare (okt 66- nov 67)
1470	Avstod från Nyköpings län i Södermanland
1475	Grundade Olofsborg i Finland

Ättens vapen.

SAVONLINNA, FINLAND - Monumentet "Anden vid Olavinlinna slott", tillägnad riddaren Erik Axelsson Tott, grundaren av fästningen Olavinlinna.